

İlgili Kanun / Madde
506 S.SSK/85

T.C
YARGITAY
Hukuk Genel Kurulu

Esas No: 2006/21-43
Karar No: 2006/98
Tarihi: 22.03.2006

● SİGORTALI SAYILMAK İÇİN İŞE GİRİŞ
BİLDİRGESİNİN YANINDA EYLEMLİ
ÇALIŞMANINDA ARANMASI

ÖZETİ: Bir kimsenin sigortalı sayılabilmesi için sigortalı işe giriş bildirgesinin varlığı yeterli değildir. Aynı zamanda eylemli olarak çalışması da koşuldur. Hizmet tespit davalarının da kanıtlanması bakımından özel bir yöntem öngörülmemiştir. Kimi ayrı durumlarda; resmi belge veya yazılı delillerin bulunması, sigortalı sayılması gereken sürelerin saptanmasında güçlü delil olmaları itibarıyla sonuca etkili olurlar. Ne var ki bu tür kanıtların bulunmaması, salt, bu nedene dayalı istemin reddine neden olmaz. Somut bilgilere dayanması, inandırıcı olmaları koşuluyla, Kuruma bildirilen dönem bordroları, tanıkları veya iş ilişkisini bilen veya bilmesi gereken işverenler tarafından Kuruma bildirilen komşu işyerleri çalışanları gibi kişilerin bilgileri ve bunları destekleyen kimi diğer kanıtlarla dahi sonuca gitmek mümkündür. Mahkemenin bu tür davaların kişilerin sosyal güvenliğine ilişkin olması ve kamu düzenini ilgilendirdiği göz önünde tutularak gerektiğinde, doğrudan soruşturmayı genişletmek suretiyle ve olabildiğince delilleri toplayıp bunları birlikte değerlendirmek suretiyle olumlu veya olumsuz bir sonuca gitmesi gerekir.

DAVA: Taraflar arasındaki "iptal-tespit" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Konya İş Mahkemesince davanın reddine dair verilen

7.4.2005 gün ve 2003/891-2005/389 sayılı kararın incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 21.Hukuk Dairesinin 23.5.2005 gün ve 2005/4691-5310 sayılı ilamı ile; (...Davacı, sigortalılık başlangıç tarihinin 25.12.1975 olduğunun tespitini istemiştir. Mahkemece bozma ilamına uyulmasına karşın bozma gerekleri tamamen yerine getirilmeden eksik inceleme ve araştırma ile hüküm kurulmuştur. Bozma sonrası yapılan inceleme ile işe giriş bildirgesindeki kimlik bilgilerinin davacıya ait olduğu ve İşverence yasal süresi içinde Kurum'a verildiği saptanmıştır. Öte yandan, bozma ilamında, tanık sözlerinin yetersiz olduğundan, işyerinin bordrosunda yer alan tanıkların ve komşu, işyeri bordro tanıklarının tespit edilerek dinlenmesi ve tüm deliller birlikte değerlendirilerek sonuca gidilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Yapılan araştırma sonucu, dava konusu işe giriş bildirgesinin verildiği dönemde işverenin dönem bordrosu vermediği, zabıta tahkikatına göre komşu işyeri bulunmadığı, dinlenen tanıkların ise davacı ile birlikte çalışan kişiler olmadığı gerekçesi ile İşe giriş bildirgesi yeterli görülmemekle dava reddedilmiştir.

Bir kimsenin sigortalı sayılabilmesi için sigortalı işe giriş bildirgesinin varlığı yeterli değildir. Aynı zamanda eylemli olarak çalışması da koşuldur. Hizmet tespit davalarının da kanıtlanması bakımından özel bir yöntem öngörülmemiştir. Kimi ayrık durumlar dışında; resmi belge veya yazılı delillerin bulunması, sigortalı sayılması gereken sürelerin saptanmasında güçlü delil olmaları itibarıyla sonuca etkili olurlar. Ne var ki bu tür kanıtların bulunmaması, salt, bu nedene dayalı istemin reddine neden olmaz. Somut bilgilere dayanması, inandırıcı olmaları koşuluyla, Kuruma bildirilen dönem bordroları, tanıkları veya iş ilişkisini bilen veya bilmesi gereken işverenler tarafından Kuruma bildirilen komşu işyerleri çalışanları gibi kişilerin bilgileri ve bunları destekleyen kimi diğer kanıtlarla dahi sonuca gitmek mümkündür. Mahkemenin bu tür davaların kişilerin sosyal güvenliğine ilişkin olması ve kamu düzenini ilgilendirdiği göz önünde tutularak gerektiğinde, doğrudan soruşturmayı genişletmek suretiyle ve olabildiğince delilleri toplayıp bunları birlikte değerlendirmek suretiyle olumlu veya olumsuz bir sonuca gitmesi gerekir.

Somut olayda işverence 1975/3. dönem bordrosunun işverence kuruma verildiği anlaşılmaktadır. Davacının çalışması her ne kadar 1975/4 dönemine ilişkin ise de bir önceki dönemde çalışan işçilerin bordro verilmeyen bir sonraki dönemde de çalışmaya devam etmeleri nedeniyle bilgi sahibi olmaları mümkündür. SSK şahsi dosyalarından bu dönem bordrolarında yer alan tanıkların adresleri getirilmeli, gerektiğinde zabıta tahkikatı da yapılarak bu tanıkların bilgilerine başvurulmalıdır. Diğer taraftan, yapılan zabıta tahkikatında işyerinin bulunduğu mahalde başka madencilik şirketlerinin de faal olduğu anlaşılmaktadır. Belirlenen bu işyerlerinin nizalı dönemde tescilli olup olmadığı, bordro verip vermedikleri araştırılarak bordro verilmiş ise bu komşu işyerlerinin bordrolarında yer alan tanıkların bilgilerine de başvurulması gerekirken bu konuda da araştırma

Yargıtay Kararları

yapılmamıştır. Böylece tespit edilen bordro tanıkları dinlenilerek davacının çalışıp çalışmadığı etraflıca araştırılarak karar verilmesi, tüm araştırmalara rağmen tanık bulunamaması durumunda ise mevcut deliller değerlendirilerek karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile sonuca gidilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davacının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır...) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Davacı Vekili.

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki tutanak ve kanıtlara, bozma kararında açıklanan gerektirici nedenlere göre, Hukuk Genel Kurulu'nca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı H.U.M.K. nun 429. maddesi gereğince BOZULMASINA, istek halinde temyiz peşin harcının geri verilmesine 22.03.2006 gününde, oybirliği ile karar verildi.